

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד

יש חדש

תודעת המקדש

בתי חב"ד עורכים בימים האלה הרצאות וערבי עיון בתורת המקדש ושלל פעילויות להעמקת התודעה בנושא חשוב זה, כחלק מהעיסוק המוגבר בנושא המקדש בימי בין המצרים. פרטים בבית חב"ד המקומי.

סמינר קיץ

עמותת התקשרות עורכת סמינר קיץ במלון כינר. ישתתפו: הרב יואב אקריש, הרב עמי ואביטל ברעם, הרבנית זיווה מאיר, הרבנית רחל בולטון ועוד. הסמינר יהיה בימים כ"ח-כ"ט בתמוז (19-22.7). התוועדות עם הזמר יצחק מאיר. טל' 03-9302030.

משחקי תלמוד

מפתחות לתלמוד מגישה קלפי משחק, שנועדו להעמיק את ההיכרות עם התלמוד ומחבריו. רביעיות התנאים והאמוראים מנחילים את תולדות התנאים והאמוראים, והמשחק תיובתא מכניס את השחקנים לאווירת הפלפול בבבל. טל' 03-9606120.

נסיעה לאוהלים

לקראת ח"י באלול, יום הולדתם של הבעש"ט ובעל התניא, מתארגנת נסיעה קבוצתית לציוניהם שבאוקראינה ולציוני המגיד ממזריטש, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ועוד. בשבת קודש תבוא ישבתו במז'יבוז', בסמיכות לאוהל הבעש"ט. טל' 02-5410100.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארשבע אילת ניו יורק

בניסת השבת	7:11	7:26	7:19	7:27	7:22	8:08
צאת השבת	8:27	8:30	8:31	8:28	8:22	9:14

פרקי אבות: פרק א

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על ידי: המרכז לעזרי שלחות
ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000
טל' 073-2480711 • פקס' 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות
נא לשמור על קדושת הגיליון

מאחורי הצעקה על 'הדתה'

אותם חוגים רדיקליים רואים בעיניים כלות כיצד החברה בישראל משנה את פניה לעבר יותר קרבה למסורת ישראל

ההורים משוועים ליהדות והילדים צמאים (צילום: שניאור שיף)

הארגונים האלה זוכים להצלחה רבה וקוצרים מחמאות מהורי הילדים ומאנשי החינוך, על יכולתם להעניק ערכים יהודיים בדרך נעימה ומכובדת, ובשפה שווה לכל נפש.

כל זה הוא לצנינים בעיני אותם חוגים רדיקליים, הרואים בעיניים כלות כיצד החברה בישראל משנה את פניה לעבר יותר קרבה למסורת ישראל. הללו, המקבלים סיוע מגורמים זרים, המנסים בכל כוחם להעצים השקפות עולם ליברליות ואנטי-יהודיות, פתחו במסע הפחדה, כדי להרתיע את ציבור ההורים, המנהלים, המורים והגננות.

להעצים את הרוב

לניסיונות ההפחדה האלה יש כוח. מנהלים, מורים וגננות רוצים שקט. מעטים מוכנים להתעמת על עקרונותיהם עם תקשורת אלימה ומיעוט צעקני. כך גורמים שוליים מנסים להלך אימים על הרוב הגדול, המשווע ליותר יהדות וליותר ערכי מסורת בחינוך הממלכתי.

ציבור ההורים נדרש להיות ער לסכנה הזאת ולהשיב מלחמה שערה. ראשית, יש להשתמש באותם כלים כנגד פעילותן של עמותות הקרן החדשה במערכת החינוך. שיבינו שזו חרב פיפיות. מי שפותח במלחמה, יקבל מלחמה. והעיקר - לא להיבהל מהצעקנים. לא להיות רוב דומם. ההורים צריכים לגבות את המנהלים, המורים והגננות ולהבהיר שזה רצונו של רוב ציבור ההורים היהודי בישראל, והרוב קובע, לא?

עת האחרונה הפציעה מילה חדשה בחלל עולמנו - 'הדתה'. מאחוריה עומדים זרועות התימון של הקרן החדשה וכלי תקשורת מסוימים, ומטרתם להלך אימים על מנהלי בתי ספר וגננות, לבל ישלבו תכנים יהודיים במערכת החינוך.

יש טוענים כי מסע ההפחדה הזה יש בו ניסיון לחולל רוב מהומה על לא מאומה, וכי למעשה אין תהליכים של התחזקות הדת בתוך מערכת החינוך. האמת מורכבת יותר. הצעקה נובעת מזיהוי נכון של תהליכי עומק

המתחוללים בחברה הישראלית, בכיוון של התחזקות הזיקה למסורת ולדת ישראל, ואותם גורמים מנסים לבלום מגמות אלה.

מגמות עומק

בעבר היה מקובל לקטלג את החברה היהודית הישראלית לחילונים, דתיים וחרדים. ברבות השנים התברר כי הציבור המכונה 'חילוני' יש בו שיעור גדל והולך של 'מסורתיים'. אלה יהודים שאינם חובשי כיפה, אבל רבים מהם שומרים שבת, אוכלים כשר ומכבדים ערכי יהדות.

המגמה הזאת התעצמה מאוד בשנים האחרונות. אמנים מוכרים אינם מתביישים להצהיר כי אינם מופיעים בשבת. ידוענים רבים מספרים בגאווה בראיונות כי הם מניחים תפילין, מדליקים נרות שבת, אומרים 'מודה אני' ומשתתפים בשיעורי תורה. החיבור הזה למסורת היהודית נהפך למאפיין מרכזי בתוך ההווה הישראלית.

מערכת החינוך אינה יכולה להישאר אידישה למגמה זו, המשקפת את עולמם הרוחני של הורי התלמידים בחינוך הממלכתי. כל הסקרים שנעשו בנושא העלו כי ההורים תובעים ללמד יותר ערכי יהדות ומורשת. "איננו דתיים, ואנחנו שולחים את ילדינו לבית ספר ממלכתי, אבל אנחנו מצפים ממנו שיהיה בית ספר יהודי וינחיל לילדינו ערכי יהדות", אומרים ההורים.

כאן נוצר החיבור בין בתי הספר וגני הילדים ובין שורת גופים ועמותות המתמחים בהנחת ערכי יהדות בדרך המתאימה לחינוך הממלכתי.

תפילת המנהיג על המנהיג

שבכולתו כדי לוודא זאת לפני מותו.

התעוררות החטא

למשה רבנו הייתה עוד סיבה לחשוש, והיא התחדשות הענישה על חטא העגל. כאשר מחל על חטא העגל אמר הקב"ה שזו מחילה זמנית, אבל "ביום פקדי, ופקדתי עליהם חטאתם". כלומר, העונש נדחה בלבד, אך יבוא יום שבו יבוצע.

משנוכח משה שהתעורר לפני הקב"ה עוון הכאת הסלע, והוא בא עמו חשבון וענשו שלא ייכנס לארץ, התעורר אצל משה החשש שבני ישראל עלולים להיענש עתה על חטא העגל, כפי שפירש שם רש"י: "כשאפקוד עליהם עוונותיהם ופקדתי עליהם מעט מן העוון הזה... עוון העגל". משה חשש שהעונש יהיה בהחלפתו במנהיג בעל שיעור קומה פחות, וזה הניע אותו להתפלל על כך, ביודעו שתפילתו מסוגלת לשנות את החלטת הקב"ה, כפי שהיה בחטא העגל.

(תורת מנחם תשמ"ה, כרך ה, עמ' 2655)

אמרת השבוע

שתי בקשות

כאשר נסתלק אחד הצדיקים המפורסמים, התלבטו חסידיו אם ללכת אל ממלא מקומו, והיו שחשבו שאין הוא ראוי לכך.

כמה מהם הלכו להתייעץ עם הצדיק רבי יוס'לה, רבה של דומבראווא. השיב להם רבי יוס'לה: "כאשר ביקש משה רבנו מהקב"ה כי ימנה מנהיג אחריו, נראה שהוא מבקש בקשה אחת, אבל למעשה יש כאן שתי בקשות.

"תחילה הוא מבקש 'יפקוד ה'... איש על העדה' – שהקב"ה ימנה מנהיג לישראל; אבל אחר-כך הוא מוסיף ומבקש 'ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה' – זו בקשה שנייה, שבני ישראל יכירו במנהיגותו ויקבלו אותו למנהיג עליהם, ולא יחשבו שעדת ה' נשארה כצאן בלי רועה."

פתגם חסידי

"המחפש את חסרונותיהם של אחרים חוטא לעצמו, שכן באותה שעה אין הוא מפשפש במומי עצמו"

(רבי ישראל מרוז'ין)

המפתח להבנת הדברים נמצא בסיפור חטא העגל. שם אמר הקב"ה למשה: "ועתה הניחה לי". ופירש רש"י: "עדיין לא שמענו שהתפלל משה עליהם, והוא אומר הניחה לי! אלא כאן פתח לו פתח, והודיעו שהדבר תלוי בו, שאם יתפלל עליהם לא יכלם". הקב"ה רמז למשה שבכוחו לשנות את פסק הדין. ואכן, משה התפלל ובני ישראל ניצלו מכליה.

הנהגה בידי מלאך

מאמצים רבים עשה משה כדי למנוע את העונש בני ישראל. הוא אף אמר: "מחני נא מספרך", ואחר-כך, כאשר הקב"ה ביקש להעביר את הנהגת העם לידי מלאך, טען משה: "אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה!".

אצל יורשו, יהושע, השתנו הדברים. לפתע הופיע מלאך: "ויאמר... אני שר צבא ה', עתה באתי, וכפירוש רש"י: "אבל בימי משה רבך באתי ולא חפץ בי, שנאמר אם אין פניך הולכים". ביקש אפוא משה לוודא שהמנהיג שיחליפו יהיה כמותו, ולא יהיה שינוי ביחסו של הקב"ה לממלא מקומו. לכן עשה כל

בפרשתנו הקב"ה מודיע למשה כי לא יכניס את בני ישראל לארץ ישראל. מיד אחר-כך משה מדבר אל ה' ומבקש שימנה לו מחליף: "יפקוד ה', אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר, אִישׁ עַל הָעֵדָה, אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֵיהֶם, וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם".

למקרא הדברים מתעוררת תמיהה גדולה: האומנם משה רבנו צריך לבקש מהקב"ה שימנה לו מחליף, ואף מציין את התכונות הנדרשות לו? והלאו הקב"ה בחר בו להוציא את בני ישראל ממצרים, ובוודאי ימנה מנהיג אחריו. מניין נבע חששו "ולא תהיה עדת ה' כצאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֹעֶה"?

כוח לשנות

השאלה מתעצמת לנוכח נימת הדחיפות שבדברי משה, שמיד בפתח דבריו מבקש מהקב"ה להשיבו אם ימלא את בקשתו: "וַיִּדְבַּר מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר". ואכן, הקב"ה ענה מיד: "קח לך אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן, אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ, וְסִמַּכְתָּ אֶת יָדְךָ עָלָיו".

מן המעיין

קנאות | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

להישאר בתוך המחנה

"בקנאו את קנאתי בתוכם" (במדבר כה,יא). השבח הראשון שהתורה מונה בפינחס ושכל קנאי צריך להצטיין בו, הוא שכל שקנאתו של אדם אמיתית וכנה היא, עיקרה "בתוכם"; שיישאר בתוכם, שלא יפרוש אל מחוץ למחנה ויבנה במה לעצמו.

(רבי פינחס מקוריץ)

השריש בתוכם

"בתוכם" – בקנאה זו שקינא פינחס לה' השריש בתוכם של בני ישראל את מידת הקנאה, שלא יוכלו לסבול עוברי עברה.

(רבי מנחם-מענדל מקוצק)

השלום כמשקל נגד

"לכן אמור, הנני נותן לו את בריתי שלום" (במדבר כה,יב). מכיוון שהייתה בפינחס מידה גדולה כליכך של קנאות, נצרך למידה השלום, כמשקל נגד לקנאות, שהיא מידה שאין להשתמש בה אלא במקרים יוצאים מן הכלל בלבד.

(כתב סופר)

המטרה: לכפר

"תחת אשר קינא לאלוקיו וכפר על בני ישראל" (במדבר כה,יג). למשה היה נראה שפינחס עשה את מעשהו מתוך ש"קינא לאלוקיו", אבל באמת כוונתו הייתה "לכפר על בני ישראל" – הוא מסר

את נפשו על אהבת ישראל.

(רבי ישראל מרוז'ין)

שכר השלום

לאחר שפינחס הראה גבורה כזאת ומסירות נפש גדולה כליכך למען ישראל ותורתו, הברכה שהוצרך לה ביותר היא השלום, שכן על-פי רוב ה'שכר' שאנשים כאלה מקבלים הוא מחלוקות ורדיפות.

(רבי יהונתן אייבשיץ)

כוח ההולדה

כוח ההולדה הוא כוח אלוקי, שניתן אף לבשר ודם. פינחס קינא לכוח האלוקי שבני ישראל ניצלו לרעה בנהייתם אחר בנות מואב.

(הרבי מליובאוויטש)

לפי השגתו

מדוע נאמר "לאוקיו" ולא "לאלוקים"? אלא פינחס קינא לה' לפי השגתו שהשיג את אלוקיו, ולא לפי השגתם של אחרים.

(רבי יחזקאל משינאווא)

דרך השלום עדיפה

אחרי כל הקנאות הגדולה נתן הקב"ה לפינחס מתנה – "ברית שלום". בכך התורה רומזת לנו שדרך השלום עדיפה. נכון יותר להשפיע על הזולת בדרך השלום מדרך הקנאות והמלחמה.

(עיטורי תורה)

חלום במחנה

מיוסר ומעונה הובל אלחנן אייבשיץ מהעיר לודז' עם חבריו, בערב יום הכיפורים ת"ש, למחנה הריכוז נירנבורג. הם נדחקו בצפיפות לא־אנושית בקרונות בקר, ועם בואם, מעונים ותשושים, נהפכו לאסירים חסרי זכויות.

הגרמנים, ברוב שטניותם, התעללו באסירים והשמיעו באוזניהם תיאורי זוועה על הצפוי להם, בשאיפה לזרוע אימה בליבם. הם גם לא חסכו דברי נאצה כלפי מעלה, ועשו כל שביכולתם לדכא את רוחם של היהודים האומללים.

עם הגיעם למחנה החלה מלחמת ההישרדות של אלחנן וחבריו. בכל יום זכו במנת אוכל זעומה: פרוסת לחם וצלחת מרק, שבה עצמות ופירורי בשר. למרות הרעב הנורא היו יהודים שהתנזרו ממאכלי הטרף. אייבשיץ הצטרף לחבורת יהודים שומרי מצוות, שהייתה מלוכדת באמונה עזה ובדבקות בשמירת המצוות גם בגיהינום.

בראש הקבוצה עמדו רבי משה אלעזר קליגר הי"ד, רבה של וירשוב, שהיה מרצה שיעור גמרא עליפה; רבה של העיירה וונוולץ שליד לובלין; ר' מאיר ור' לייבל לבנברג הי"ד מלודז'; ור' מאיר־יעקב סנדר מקאליש. בני החבורה הרעיפו זה על זה דברי עידוד ונוחם, ואלה הָקְהוּ מעט את החשש מפני הבאות.

יום אחד נרדם אלחנן אייבשיץ על דרגשו, והנה הוא מוצא עצמו בחדר גדול. סביבו רוחשים מלאכי חבלה, בעלי מראה מעורר אימה, ומנסים למשוך אותו בבגדיו אליהם. אלחנן נאבק בכל כוחו באנשי הרשע ומנסה להיחלץ מאחיזתם, אך מרגע לרגע גוברות ידיהם של מלאכי החבלה.

פתאום מתגלית לנגד עיניו דמות מאירה. זו דמותו של סבו הקדוש, רבי מנחם־מענדל מקוצק, שאלחנן היה נכדה של נכדתו. אלחנן ממרה להסתתר מאחורי גבו של הצדיק, ועדיין מלאכי החבלה אינם מרפים, אלא מוסיפים להתנפל עליו כדי לחוטפו לידיהם. אטיאט חש אלחנן שכוחותיו נוטשים אותו. בעוד רגע ייכנע.

ופתאום נפתחת הדלת בקול רעש גדול. בפתח עומדת הרבנית חיה, רעייתו של הרבי מקוצק, היא מביטה במתרחש ומפיה יוצאת צעקה רמה לעבר בעלה: "בננו בסכנה ואתה

שותק?! הלא הבטחת לי!"...

ברגע זה הצדיק תופס את אלחנן, מביט בו ואומר לו: "חזור אחריי מילה במילה: אני מקבל עליי עול מלכות שמים באימה, ביראה, ברטט ובזיעה!". אלחנן עושה כפי שנצטווה; כמו בברכת כוהנים, הצדיק אומר

מילה אחת מן ההבטחה, והוא חוזר אחרי. כשהוא מסיים, הצדיק קורא בקול רם: "כעת אין לך מה לפחד אף מאחד מהם!".

ואז, כבמטה קסמים, נפסק בבת אחת מחול השדים. בחדר נותרים רק הצדיק ואלחנן, ידיו אוחזות בידי

סבו הדגול.

נסער התעורר אלחנן מן החלום. לצידו היו חבריו, האחים ר' מאיר ור' לייבל, והם עודדו אותו לגולל את אשר חווה בשנתו. אלחנן לא התקשה לתאר את שראה. למשמע הדברים קרא ר' מאיר בשמחה: "יהודים, נושענו! יהודים, נושענו!".

לא חלף זמן רב, ובפתח האוהל הופיע גרמני והודיע על מסדר, לקראת העברת האסירים לעיר קרקוב. ואכן, זמן לא רב אחר־כך נלקחו לקרקוב ושם שוחררו לבתיהם.

אלחנן שב ללודז', ושם סיפר על דבר החלום לסבתו, נכדת הצדיק. "תאר לי בבקשה כיצד נראה הסבא בחלומך", ביקשה ממנו סבתו. אלחנן שיחזר בבחירות את מראה הסבא: "הוא היה צנום ורזה מאוד. פניו חדות, זקנו צר ודיבורו רם".

הסבתא התמלאה שמחה גדולה. "אכן, כך הוא נראה!", קראה בהתרגשות. היא הוציאה מן הארון חלוק לבן־צהבהב והושיטה אותו לנכדה. "קח", אמרה לו, "שמור על החלוק ושאהו עמך לאן אשר תפנה". ואכן, החלוק היה בן־לווייתו של אלחנן בזמנים הקשים שנכוננו לו. קודם שגורש מגטו לודז' לאושוויץ חכך בדעתו אם לקחת את החלוק עמו, וברגע האחרון הטמינו, עם כתבי־יד עתיקי של רבנו פרץ, מבעלי ה'תוספות', במקום מסתור.

מאורעות קשים חווה. איך־ספור פעמים ראה את המוות מול עיניו, אך בדרך נס זכה להינצל בלי פגע. בתום המלחמה שב ללודז', ורבה הייתה שמחתו לגלות את החלוק וכתב־היד ממתינים לו במסתור. הם היו עמו גם כשניסה להעפיל לארץ ישראל, וכשגורש לקפריסין בידי הבריטים, אך דווקא כששוחרר מקפריסין והגיע לנמל חיפה, התרמיל נעלם.

ההתרגשות שאפפה את אלחנן כשחנן את אדמת ארץ ישראל הייתה מהולה בעצב על אבדן חלוקו של הצדיק וכתב־היד של בעל התוספות. הוא נסע אל האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור ותינה לפניו את צערו. ניחמו הצדיק: "אם איבדת את החפצים, אולי זה סימן מן השמים שמימתך הייתה להביאם עד לכאן".

גם בחלוף שנים רבות היה החלום חי לנגד עיניו של אלחנן, כאילו חווה אותו זה עתה. בכל עת שביקש לספר עליו היה מתחיל לרעד ולהזיע בהתרגשות, באומרו: מבין אני את דברי הפייטן: "אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁרָאָה פָּנָיו בְּחֵלוֹם".

(על־פי 'זכור' - 'אגודת זכור בישראל')

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

עת לבנות

במדרש (תנחומא צויד) מסופר שכאשר הקב"ה ציווה את יחזקאל הנביא למסור לבני ישראל את צורת בית המקדש, תמה יחזקאל, שכן הנבואה נמסרה לו בימי גלות בבל: "אמר יחזקאל לפני הקב"ה, ריבונו של עולם, עד עכשיו אנו נתונים בגולה, בארץ שונאיו, ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית... וכי יכולין הן לעשות? הנח להם עד שיעלו מן הגולה ואחר־כך אני הולך ואומר להם".

השיב הקב"ה: "ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בניין ביתי בטל?... גדול קרייתת בתורה כבנייה. לך אמור להם, ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה; ובשכר קרייתת, שיתעסקו לקרות בה, אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבניין הבית".

לימוד כבניין

מה משמעות תשובתו של הקב"ה? הלא לימוד תורת הבית ובניית בית המקדש עצמו הם שני דברים נבדלים. בניית בית המקדש פירושה הקמת בניין גשמי, שבו אפשר לקיים את כל עבודות המקדש כפשוטן, ובכלל זה הקרבת הקרבנות כפשוטה; ואילו הלימוד והעיסוק בתורת הבית הוא עניין רוחני בלבד, שעליו הקב"ה אומר "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבניין הבית".

האמת היא שאין כאן שני דברים נבדלים. כאשר תורת אמת משווה שני דברים זה לזה, המשמעות היא שבאמת הם דבר אחד. וכך עולה גם מתשובת הקב"ה ליחזקאל: "ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בניין ביתי בטל?... מכאן אנו למדים שהעיסוק בתורת המקדש מונע מצב של "בניין ביתי בטל", והרי הוא בבחינת בניין המקדש ממש.

מסביר הרבי מליובאוויטש (לקוטי שיחות כרך יח, עמ' 414) שהעניין יובן ממה שאמרו חז"ל על הקרבנות – "כל העוסק בתורת חטאת, כאילו הקריב חטאת". הכוונה ב"כאילו הקריב" אינה שהוא מקבל שכר בלבד, או שעל־ידי זה הקב"ה מכפר על העוונות כמו על־ידי העלאת קרבן, אלא יש בכך (על כל פנים לפי כמה דעות) גדר של הקרבת קרבן ממש. הדבר בא לידי ביטוי בהלכה שאין לומר את פרשת הקרבנות בלילה אלא ביום, "לפי שאין מקריבים קרבן בלילה". יש עוד כמה וכמה הלכות בתורת הקרבנות שצריכות להיות בדוגמת הקרבנות. מכאן עולה שהעיסוק בתורת הקרבן כמוהו כהקרבתו ממש.

ואם כן הוא באשר לקרבנות, כל שכן שכן הוא באשר לעיסוק בתורת הבית. הלא זו הייתה טענתו של יחזקאל, שבני ישראל אינם יכולים לבנות את בית המקדש בהיותם בגולה. על כך ענה לו הקב"ה שההימצאות בגולה אינה מצדיקה ש"יהא בניין ביתי בטל", ולכן ציווה אותו להורות לבני ישראל לעסוק בתורת הבית, שעל־ידי הלימוד פועלים שלא יהיה "בניין ביתי בטל".

חובה אישית

הסבר הדבר פשוט: המצווה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" היא מצוות עשה לדורות. בכל עת ובכל מקום מוטלת על עם ישראל החובה לבנות את בית המקדש. כשיש מצב שאינו מאפשר לבני ישראל לבנות את בית המקדש בפועל ובמעשה, מפני סיבות שאינן תלויות בהם, חלה עליהם החובה לעסוק במה שבידם – בלימוד תורת הבית, ובכך "כאילו אתם בונים אותו".

כלומר, העיסוק בתורת הבית אינו בבחינת זְכָר ותחליף לבניין בית המקדש, אלא כשיהודים עוסקים בתורת הבית יש בלימוד הזה משום גדר של מצוות בניין בית המקדש. זו חובה אישית המוטלת על כל יהודי, כפסק הרמב"ם: "הכול חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם, אנשים ונשים". כשיהודי עוסק בתורת הבית בזה הוא בונה ממש את בית המקדש, וזו ההכנה לבניינו בגשמיים ובפשטות בגאולה האמיתית והשלמה.

הזמנה לסיור בבית המקדש

יונגרד על רקע השחזור הממוחשב

לחקור את החוקרים

השחזור הממוחשב ארך כחצי שנה. "העבודה הטכנית קלה יחסית", הוא מצטנע, "החלק היותר מורכב הוא לחקור את החוקרים... בשחזור צריך להציג אורך, גובה, רוחב, אבנים, רצפה, כל הפרטים הטכניים, הדורשים את הנתונים המלאים".

הוא מקבל תגובות חמות מהורים ומורים, הממליצים על ה'סיור', בפרט בימים האלה. "אני חושב שבכל דור ובייחוד בדורנו חשוב לחקור ולהבין את מבנה המקדש", הוא מסיים.

הסרטון מלווה כתוביות בעברית, ומוביל את הצופים במסלול עולי הרגל; שערי חולדה, מחלף רובינסון, 'אורות שלמה', רחוב הגיא, הסטווים ההיקפיים, החצר הפנימית, החיל, הסורג, עזרת הנשים, עזרת ישראל, עזרת כוהנים, חמשיעשרה המעלות, הדוכן, לשכות האוצר, המזבח החיצון, המקדש, האולם, מגדלי המדרגות, ההיכל, השולחן, מזבח הקטורת, המנורה, הפרוכת ועוד.

אנשי מקצוע

יונגרד, יליד בנימינה, עבר להתגורר בשומרון יום אחרי חתונתו. שנים רבות עסק בפיתוח ולומדות, במרכז לטכנולוגיה חינוכית. הוא קידם מדיות חינוכיות, מתוך הבנה שזו הדרך הנכונה להמחשה ולפיתוח רצון ללמוד. "לילדים וגם למבוגרים", הוא מדגיש, "זו הדרך שממחישה יותר מכול את החומר הנלמד".

לאחר פרישתו מעבודתו החל לעסוק בהדמיות ממוחשבות בתלת־ממד של אתרים ארכאולוגיים. "היה ברור שבת המקדש הוא האתר הראשון", אומר יונגארד. "ראיתי יום אחד כתבה על הד"ר פלג, שעשה מחקר בתחום, ופניתי אליו. התחברנו, והמיזם יצא לדרך. בהמשך עשיתי עוד פרויקטים הקשורים לבית המקדש".

"הנה ההיכל!", קורא מדריך הסיור שלנו, ולנגד עינינו מתנוסס היכל ענק ומרהיב. "כאן לשכות האוצר", הוא מצביע על שערים גדולים, ומאיר אותם בפנס בזהירות. "מול ההיכל אתם יכולים להבחין בחמשיעשרה המדרגות שעליהן עמדו, ניגנו ושרו הלויים בזמן הקרבת הקרבנות.

"ועכשיו", ממשיך המדריך, כשאנו מנסים להדביק את הקצב, "נצא מעזרת הנשים לרחבה החיצונית, וניכנס לעזרת ישראל. שלושה שערים מובילים לעזרה זו. החצר הפנימית מוקפת בסטווים של שתי שורות עמודים. מפלס זה גבוה מעזרת הנשים. בחלקו הוא מרפסת תלויה מעל עזרת הנשים. סורג פנימי מפריד בין עזרת ישראל לעזרת כוהנים".

כאן מבטנו פונה למזבח החיצון, מזבח העולה, ועכשיו שיא הביקור. "מי שלא ראה בניין הורדוס - לא ראה בניין נאה מימיו", אמרו חז"ל, ואנו נכנסים פנימה להיכל המרשים ונחשפים למתרחש בקודש פנימה.

מסלול עולי הרגל

המדריך הווירטואלי הוא יהודה יונגארד (59), תושב שבי שומרון, שהשיק שחזור ממוחשב של הר הבית, לאחר מבצע ההרחבה של הורדוס, עלפי מחקריו של הד"ר יהושע פלג מאוניברסיטת בראילן.

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

שש זכירות

שאלה: איך מקיימים את 'שש הזכירות' ומי חייב בהן?

תשובה: כמה מגדולי הפוסקים סבורים ש'שש הזכירות' הן מצוות מן התורה שיש לקיים בכל יום, במחשבה ובדיבור, הן גברים הן נשים.

נאמר (דברים טז, ג): "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך", וחז"ל קבעו להזכיר את יציאת מצרים באמירת פרשת יציאת בקריאת שמע ובברכה שאחריה. לפי אדמו"ר הזקן החובה היא גם בערב.

בפוסקים הובא מכתבי האריז"ל שטוב לכוון כמה מהזכירות באמירת קריאת שמע וברכותיה: "ובנו בחרת" - לזכור את מתן תורה ומעמד הר סיני; "לשמך הגדול" - מעשה עמלק; "שאינ שם ה' שלם עד שיימחה זרעו של עמלק"; "להודות לך" - שהפה נברא רק להודות לה' ולא לדבר

לשון הרע, וזו זכירת מעשה מרים (ויש שהוסיפו: "ולייחדך ולאהבה את שמך" - מעשה העגל, שבו עברו על ייחוד ה' ולא היו שרויים באהבה עמו); "וזכרתם את כל מצוות ה'" - זו שבת, השקולה כנגד כל המצוות.

בסידור אדמו"ר הזקן ובסידורים רבים הובאו 'שש הזכירות' כדי לאומן אחרי תפילת שחרית. למנהג חב"ד אומרים אותן בכל יום, גם בשבת, ביום טוב, בראש השנה וביום הכיפורים.

הספרדים נוהגים, על-פי החיד"א, לומר עוד ארבע זכירות: ירידת המן, עצת בלק ובלעם שהפכה ה' לטובה, זכירת ה' "הנותן לך כוח לעשות חיל", וזכירת חורבן ירושלים. בסך הכול עשר זכירות.

מקורות: תו"כ ר"פ בחוקותי. שו"ע אדה"ז סד, (וכפ החיים שם, ד). ע"א. רע"א. אנציקלופדיה תלמודית, כרך יב עמ' קצח ואילך (ערך זכירות), וערכי כל אחת מהזכירות), וסידור 'צלאת דאברהם' ח"א עמ' תכ, ושי"ב. ספר המנהגים עמ' 18.

הדף היומי
האזנה לשיעור בזמן צפ"ה בדף הגמרא. דף מודגש וצבעוני להקלת הלימוד
חפשו "דף יומי פהיר" באתר www.ynet.com

יש חיים לאחר החיים
ביטוח חיים: לא נעים לחשוב על זה אבל אין ברירה אחרת. ביטוח חיים בתנאים ייחודיים!
יעוץ חינם: 077-444-7777

האקדמיה מגיעה לצפון! ערבי חשיפה לתכנית

במכללה האקדמית גליל מערבי כ"ה תמוז תשע"ז 19.07.17	במכללה האקדמית צפת ב' אב תשע"ז 25.07.17	במכללה האקדמית כנרת ד' אב תשע"ז 27.07.17
---	---	--

להרשמה: 072.3310069